

İthifallik tanrılar ve ifade ettikleri

Ithyphallic gods and their expressions

Ekrem Güner^{1D}

ÖZ

AMAÇ: Çok tanrılı antikçağda hayatın her alanı tanrı ve tanrıçaların yönetimi ve gözetimi altında idi. Tanrı ve tanrıçaların yeteneklerini veya özelliklerini gösteren sembolleri vardı. İnanılan ibadet edilen ve çareler istenilen bu tanrı ve yarı tanrılar arasında açıkta penisi veya fallusu ile tasvir edilenler mevcuttu. Bu çalışma çok tanrılı dönemde penis veya fallusları ile sembolize edilmiş mitolojik tanrı, yarı tanrı ve kahramanları ile ifade ettiklerini androlojik bakış açısı ile ortaya koymayı amaçlamıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM: Antik Yunan, Roma, Mısır ve Asya mitolojisi, ithifallik tanrılar ve fallik kült ile ilgili literatür araştırıldı, arkeolojik web siteleri, yurt içi ve yurt dışında arkeoloji müzeleri, arkeolojik kitap ve dergilerde sembolü penis-fallus olan ithifallik tanrı, yarı tanrı ve mitolojik aktörler araştırıldı.

BULGULAR: Erekte haldeki penise fallus adı verilmiştir. Antik Yunan ve Roma döneminde Dionysos, Hermes, Priapos, Narcissus, Orthannes, Konisalos, Tykhon, Pan, Silenos ve Satyrler, antik Asya'da Shiva, antik Mısır'da Min gibi tanrı, yarı tanrı ve kahramanlar açıkta duran penis veya fallusları ile tasvir edilmiş, cinsellik, erkeklik, cinsel güç, seks, dölleme, doğurganlık, üreme, bereket ve verimlilikle ilişkili fallik inanç temsilcileri olmuşlardır. Heykel, figür, seramik kaplar, fresk, rölyef, resim, mozaik ve antik paralar başlıca tasvir araçları olmuştur. Priapizm hastalığındaki penisin Tanrı Priapos'un penisi ile ilişkilendirilmesi ve priapizmin adını Priapos'tan alması merak uyandırmıştır.

SONUÇ: Antik dönemde cinsellik, erkeklik, cinsel güç, seks, dölleme, üreme ve verimlilikle ilişkilendirilen fallus, erkek cinsel organına tapınma olarak ifade edilen bir fallik inanç ve fallik kültün doğmasına neden olmuş, sembolü penis-fallus olan mitolojik tanrı ve kahramanların himayesinde gelişmiştir. İthifallik tanrı ve kahramanlara tapınma ile erkek cinselliği ve üreme ile ilgili her alanda, hatta tüm evrende verim ve bereket sağlanacağına inanılmıştır. Tanrı Priapos ve onun fallusu ile ilişkili efsane günümüze dek ulaşmış, tıp literatüründeki priapizm, ismini Priapos'tan almıştır.

Anahtar Kelimeler: Fallus, priapos, priapizm, ithifallik tanrılar, penis temsiller

ABSTRACT

OBJECTIVE: In the polytheistic antiquity, every area of life was under the direction and supervision of gods and goddesses. The gods and goddesses had symbols showing their abilities or attributes. Among those gods and demigods who were believed, worshiped and expected for remedies, there were those depicted in the open with his penis or phallus. This study aimed to reveal mythological gods, demigods and heroes symbolized by penis or phallus and their expressions in andrological point of view in polytheistic period.

MATERIAL and METHODS: The literature on ancient Greek, Roman, Egyptian and Asian mythology, ithyphallic gods and phallic cult was investigated. The ithyphallic gods, demigods and mythologic actors with penis-phallus symbol in archeological websites, archeological museums in Turkey and abroad, archaeological books and magazines were investigated.

RESULTS: Erect penis is called phallus. The gods, demigods and heroes like Dionysus, Hermes, Priapus, Narcissus, Orthannes, Conisalos, Tychon, Pan, Silenus and Satyrs in ancient Greece and Rome, Shiva in ancient Asia, Min in ancient Egypt were depicted with exposed phallus or phallus, representing phallic beliefs associated with sexuality, masculinity, sexual power, sex, fertilization, fecundity, reproduction, fertility and productivity. Sculptures, figures, ceramic pots, frescoes, reliefs, paintings, mosaics and ancient coins were the main means of depiction. The fact that the penis in priapism is associated with the penis of God Priapos and that the priapism was named after Priapus arouses curiosity.

CONCLUSION: The phallus, which was associated with sexuality, masculinity, sexual power, sex, fertilization, reproduction and productivity in the ancient period, led to the emergence of a phallic belief and phallic cult, expressed as worship of the male genitals, and developed under the auspices of mythological gods and heroes whose symbol is the phallus. It is believed that worship of ithyphallic God and heroes will provide yield and fertility in all areas of male sexuality and reproduction, even in the entire universe. The myth of God Priapos and his phallus has survived, and priapism in the medical literature is named after Priapos.

Keywords: Phallus, priapus, priapism, ithyphallic gods, penis representations

GİRİŞ

Antikçağda insanların sağlık bulma arayışında başvurduğu birden çok sağlık modeli vardı. Büyücüler, ilaç satıcıları, gezici şifacılar, ebeler, yöresel halk hekimleri, bilimsel hipokratik hekimler ve tanrıların şifa tapınakları bunların en bilinenleriydi. Tüm bu sağlık modelleri geçerli olsa da çok tanrılı antikçağda en popüler olan sağlık veren tanrı veya tanrıçaların şifa tapınakları idi.^[1] Çok

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr.Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üroloji Kliniği, İstanbul, Türkiye

Yazışma Adresi/ Correspondence:

Uzm. Dr. Ekrem Güner
Zuhuratbaba, Dr. Tefvik Sağlam Cd No: 11, Bakırköy 34147 İstanbul, Türkiye
Tel. +90 532 613 89 12
E-mail: ekremguner@yahoo.com

Geliş/ Received: 25.07.2019

Kabul/ Accepted: 04.10.2019

tanrılı antik dönemde Zeus, Apollon, Asklepios, Artemis, Priapos, Eileithia, Liber, Juno (İuno), Min ve Shiva gibi tanrı ve tanrıçalar kendi adlarına yaptırılmış tapınaklarında çare arayan insanları ağırlarlardı. Antikçağ insanların tapınakları ziyaret etmelerinin başlıca sebepleri ibadet etmek, sıkıntılarının çözümü için tanrılardan yardım istemek ve sağlık sorunlarına çözüm aramaktı. Çare aranan hastalık ve rahatsızlıklar içinde cinsel hastalıklar, ereksiyon ve üreme ile ilgili problemler de olur, cinsellik ve üreme ile ilişkilendirilen tanrılardan yardım istenirdi.^[2,3]

Ereksiyon halindeki penise fallus adı verilmiş ve fallus sembolü Paleolitik dönemden günümüze kadar insanoglunun ilgisini çekmiş ve etkilemiştir. Dünyadaki ilk insan yerleşimi olan mağaraların duvarlarına fallus çizimleri yapılması da ona verilen önemin bir ifadesi olmuştur. Antik Yunan, Roma, Mısır ve Asya'da penis-fallus ifadeleri ithifallik (sembolü erekte penis olan) tanrılar, yarı tanrıların ve aktörlerin sembolleri ve bir parçaları olarak fresklerde, mozaiklerde, seramik kaplarda, heykelerde, figürlerde veya sikkelerde tasvir edilmiştir.^[4,5] Bu çalışmada Antik dönemde sembolleri penis-fallus olan tanrı, yarı tanrı ve mitolojik kahramanlar ve ifade ettikleri günümüze ulaşan arkeolojik kanıtları eşliğinde androlojik bakış açısı ile ortaya konmuştur.

GEREÇ ve YÖNTEM

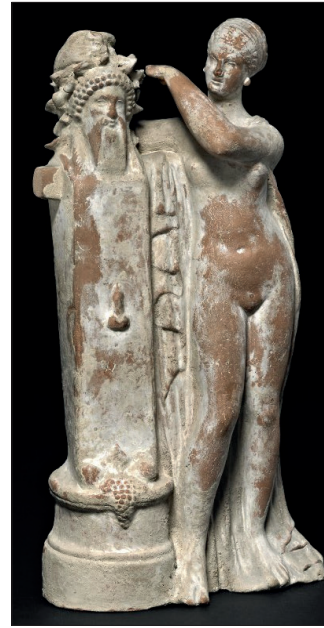
Antikçağ yazarlarının günümüze ulaşan eserleri dahil Antik Yunan, Roma, Asya ve Mısır mitolojisi, fallik inanç, fallik kült, ithifallik tanrılar ve aktörler ile ilgili literatür araştırıldı. Yurt içi ve yurt dışı arkeolojik siteler, galeriler ve arkeoloji müzelerinde web tabanlı ya da ziyarete dayalı olarak fallus tasvirleri araştırıldı ve incelendi. Konu ile ilişkili arkeolojik kitap ve dergiler incelendi. Atina Ulusal Arkeoloji Müzesi, Atina Numismatik Müzesi, Napoli Ulusal Arkeoloji Müzesi, Londra İngiliz Müzesi, Harvard Sanat Müzesi, İstanbul Arkeoloji Müzesi, Antalya Arkeoloji Müzesi, Antakya Arkeoloji Müzesi, Efes Arkeoloji Müzesi ve İzmir Arkeoloji Müzesi bu amaçla araştırılan başlıca müzeler oldu. İncelenen numismatik web siteleri CoinArchives, Wildwinds ve Asia Minor Coins'e ait web siteleri idi.

BULGULAR

Antik şehirlerde yapılan arkeolojik kazılarda fallusun ifade edildiği çeşitli fallik objeler, rölyefler ve resimler keşfedilmiştir.^[3] Bu penis-fallus ifadelerinin bir kısmı ithifallik (erekte penisi ile temsil edilen) mitolojik tanrı, yarı tanrı ve kahramanların sembolü ve bir parçası olarak fresklerde, mozaiklerde, rölyeflerde, resimlerde, seramik kaplarda, heykelerde, figürlerde ve sikkelerde tasvir edilmiştir.^[4,5]

Çok tanrılı inancın hüküm sürdüğü Antik Yunan ve Roma döneminde Dionysos, Hermes, Priapos, Narcissus, Tykhon, Pan, Silenos ve Satyrler, antik Asya'da Shiva, antik Mısır'da

Min gibi tanrı, yarı tanrı ve mitolojik aktörler erekte penisleri ile başlıca penis-fallus temsilcileri olmuştur. Bunlardan Orthannes ve Konisalos hariç diğer aktörlerin fallusları ile birlikte resmedildiği antikçağ arkeolojik görselleri bu çalışmada ortaya konmuştur. Bu aktörler açıkta duran penis veya falluslarının ifade ettiği üzere cinsellik, erkeklik, cinsel güç, seks, dölleme, doğurganlık, üreme, bereket ve verimlilikle ilişkili antikçağın fallik inanç temsilcileri olmuşlardır (Şekil 1–10).

Şekil 1. Falluslu Dionysus büstü ve Afrodit, pişmiş toprak figür. M. Ö. 100 Myrina, İzmir, British Museum, Londra, İngiltere.

Şekil 2. Falluslu Hermes büstü, mermer heykel. National Archaeological Museum, Atina, Yunanistan.

Şekil 3. Falluslu Pan, pişmiş toprak kandil. Museo Archaeologico Nazionale, Napoli, İtalya.

Şekil 4. Falluslu Satyr ve Maenad, pişmiş toprak seramik, Museum Collection Harvard Art Museums, Cambridge, Amerika Birleşik Devletleri.

Şekil 5. Falluslu Silenos, bronz heykel. National Archaeological Museum, Atina, Yunanistan.

Şekil 6. Falluslu Narcissus, mozaik pano. Koruma altında açık sit alanı, Antalya, Türkiye.

Şekil 7. Falluslu Tychon, mozaik pano. Antakya Archeology Museum, Hatay, Türkiye.

Şekil 8. Falluslu Min, Duvar Rölyefi. The Temple of Hathor, El Medina, Mısır.

Şekil 9. Falluslu Shiva ve Parvati, rölyef heykel. Vaital Deul temple, Bhubaneshvar, Orissa, Hindistan.

Şekil 10. Falluslu Priapos, pişmiş toprak figür. Efes Archeology Museum, İzmir, Türkiye.

TARTIŞMA

Dionysos (Bakkhos), baş tanrı Zeus'un oğludur. Dionysos şarap, yardım severlik, eğlence, bağ bozumu ve tarımsal bereketin tanrısı olmuştur. İnsanoğlunun eğlence ve zevkinin içkisi olan şarabın mucidi ve coşkunun temsilcisi olması onu antik dönemin en sevilen tanrısı yapmıştır. Anavatanı Anadolu'da Lydya-Phrygia bölgesidir. Aralık ayında onun adına kutlanan kır şenliklerinde erkeklik organını simgeleyen fallus objeler taşınır, fallik türküler ve şiirler söylenir, düzenlenen oyunlarla ekilen tohumun bereketi sağlanırdı. Dionysos'un kendisi, nadiren herm şekilli (üstünde büst bulunan dört köşeli sütun) heykellerde ithifallik bir tanrı olarak tasvir edilmiştir.^[6-8]

Hermes (Mercury), Zeus'un oğlu ve tanrıların habercisidir. Elinde, günümüzde birçok tıp ve sağlık ile ilgili kurum ve kuruluşun simgesi olan bir caduceus tutan Hermes sadece herm şekilli heykellerde ithifallik olarak tasvir edilmiştir.^[6] Tüccarların ve yolcuların koruyucusu da olan Hermes'in yollara dikilen herm şekilli heykelleri ki bunlar tanrının büstü ve fallusunu simgeleyen taştan yuvarlak kaideler olup antikçağın ilk kilometre taşları görevini yapmıştır. Ayrıca insanları nazardan, kem gözlerden koruyucu bir güce sahip olduğuna inanılmıştır.^[9,10] Hermes ayrıca erkek ve kadın cinsel birleşmesini teşvik etmiştir.^[11]

Pan (Faunus), Yunan mitolojisinde Hermes'in oğlu olduğu rivayet edilir. Doğum yeri Yunanistan'ın dağlık Arkadya bölgesidir. Çobanların, balıkçıların, avcılarının ve hayvan sürülerinin tanrısıdır. Bel üstü insan, bel altı teke şeklindedir. Keçi boynuzu, sivri kulakları ve sakalı dışında insan başına sahiptir. Mitolojide perileri kovalayıp durması ve ıssız arazilerde dolaşanların karşısına birden çıkıp onları ürkütmesi ile meşhurdur. "Pan'a ait", "Pan'ın neden olduğu" anlamlarını taşıyan Yunanca "panikon" ve "panikos" kelimeleri günümüz "panik" kelimesinin mitolojik kökenini oluşturur. Şarap tanrısı Dionysos'un eşlikçilerinden biri olarak bahar, doğurganlık ve bereketle yakından ilgili bir tanrıdır. Erkeklik organı sıkça ereksiyon halinde tasvir edilir. Pan, cinsel azgınlığı, kontrolsüz cinsel isteği, şehveti ve cinsel gücü simgeler.^[12-14]

Satirler, Antik Yunan mitolojisinde belden üstü insan, belden aşağısı ise teke biçimindedir. Kır cinleri olan Satirler arkeolojik eserlerde genellikle keçi boynuzlu, toynaklı, sivri ve uzun kulaklı, uzun atkuyruklu ve göze çarpan penisleri ile tasvir edilmiştir. Satirler çoğunlukla şarap tanrısı Dionysos'a eşlik ederlerdi. Silenos ise yine Antik Yunan mitolojisinde yaşlanan satirlere verilen isimdir. Eserlerde atkuyruklu, toynaklı, uzun kulaklı, yassı burunlu, erkeklik organı belirgin bir şekilde dik, çirkin, sarhoş bir ihtiyar olarak canlandırılmıştır. Dionysos'u onun yetiştirdiği, ona şarap yapmayı öğreten kişi olduğu rivayet edilmiştir. Çok akıllı ve bilge olmasından dolayı insanlar hayat sırlarını onun ağzından almaya can atmışlardır.^[15,16]

Narcissus, Yunan mitolojisinde Nehir tanrısı Cephisos'un çok yakışıklı avcı oğlu ve en bildik Yunan efsanelerinden birinin de kahramanıdır. İlk görüşte ona âşık olan güzeller güzeli peri kızı Ekho dahil kendine âşık olanları karşılıksız bırakması, suda yansıyan kendi imajına âşık olması efsanesinin temel öğeleridir. Günümüz literatüründe kişinin kendisini aşırı beğenmesi, kendisine hayranlık duyması hatta daha da ileri, kişinin kendisine âşık olması olarak tanımlanan Narsisizmin de isim babasıdır. Öldükten sonra dönüştüğü nergis çiçeği de ismini ondan almıştır.^[17]

Orthannes, Yunanistan Attika'da ibadet edilen, bahçe bereketi ile ilgili ithifallik bir tanrı-ilah idi.^[18] Konisalos, antik Yunanda ithifallik bir ilah olup fallusundan dolayı komedilere konu edilmiştir.^[19] Tykhon, erekte penisi nedeni ile fertilitate (bereket) ile ilişkilendirilmiş küçük Yunan tanrı-ilahlarından biridir. Antikçağ yazarı Strabo'ya göre Atina'da tapınılan şans ve kaza tanrısıdır.^[20] Yunan mitolojisinde Attika'lı tanrılar Orthannes, Conisalus ve Tychon fallik temsilde Priapos'tan daha önce yer almış ve fallik kültürün daha erken dönemdeki aktörleri olmuşlardır.^[21]

Min (Amsu), Antik Mısır'ın doğurganlık, cinsellik, bereket, üreme, dölleyicilik ve hasat ile ilgili tanrısı olup erkeklik ve seksin simgesi, erkek cinsiyetin koruyucusudur. Min erekte fallusu ile tasvir edilen ithifallik bir tanrı olup genelde sol eli ile penisini tutar şekilde ifade edilmiştir. Onuruna hasat başı büyük festivaller ve kutlamalar düzenlenmiştir.^[22]

Shiva (Oesho), Hinduizmin en önemli tanrılarından biridir. Şhiva'nın görevi evreni yeniden yaratmak için onu yıkmaktır. Alnında üçüncü göz, boynunda kobra kolyesi taşır ve genellikle dört kollu olarak gösterilir. Shiva, Hint inancına göre kainatta erkekliği ve üreme gücünü simgeleyen tanrıdır. Bu nedenle tanrı Şhiva'nın en önemli sembollerinden biri Lingam adı verilen erekte cinsel organı yani fallusudur. Birçok ibadethane ve evin yanı sıra bereket ve kazanç beklenen ticarethane ve dükkânlarda Lingam objelere sıkça rastlanır.^[23,24]

Priapos, yerli bir Anadolu tanrısı olup Yunan mitolojisinde bereket tanrısı olarak yer almıştır. Lampsakos (Lapseki-Çanakkale) kenti Priapos'un doğduğu yer olmakla övünür. Efsaneye göre annesi güzellik tanrıçası Afrodit onu doğduğunda neredeyse boyu kadar penisi olan bebeğinin çirkinliğinden utanır ve onu terk eder. Lapsekililer, Afrodit'in bıraktığı çirkin oğlunun erkekliğine tapınırlar ve onu tanırlaştırırlar.^[25,26]

Tanrı Priapos'un en göze çarpan niteliği açıkta, çok büyük olarak tasvir edilmiş olan fallusudur.^[25-27] Tanrının göze çarpan erekte olmuş büyük penisinin işaret ettiği gibi, Priapos erkeklik, cinsel güç, dölleme, üreme ve doğurganlığın tanrısı, tek temsilcisi, dolayısıyla hayatın kaynağı olarak kabul edilmiştir. Tanrı, özellikle impotans dahil üreme organlarının hastalıkları için de iyileştirici olmuştur. Tanrıya tapınılma ile insan nesli dahil tabiatın her alanında bolluk ve bereket geleceğine inanılmıştır.^[4,25,28] Tanrının resim, rölyef, figür ve heykel tasvirleri, tapınakların haricinde, bazı evlerin duvarlarında, kapı üzerlerinde, oturma odalarında, bahçelerde, genelevler ve mezarlarda da bulunmuştur.^[29]

Priapizm, cinsel uyarı olmaksızın, penisin ereksiyon durumuna geçip sürekli sert ve büyümüş halde kalması olarak tarif edilmiştir.^[30] Yunan mitolojisinde Dionysos, Hermes,

Orthannes (Orthannes), Conisalus (Konisalos), Tychon (Tykhon), Pan, Satyrler ve Silenos gibi erekte veya büyük penisleri ile dikkat çeken rakipleri varken Priapizm hastalığındaki penisin Tanrı Priapos'un penisi ile ilişkilendirilmesi ve priapizmin adını Priapos'tan alması merak uyandırmıştır. Priapos kültürünün sunumunda en önemli aracın her zaman erekte bir penis olmasının bunda birincil etken olduğu bildirilmiştir.^[5,31,32] Devamlı ereksiyon halinde tasvir edilen tanrı Priapos'un penisinin, Priapizm hastalığında sürekli erekte durumda kalan penise görsel benzerliği de bu seçimde önemli olmuştur. Bunun dışında priapizmin Galen gibi bilimsel hipokratik antikçağ hekimleri tarafından bir patoloji olarak tanımlanması ve tıp literatüründe yer almaya başlamasının, Priapos kültürünün yaşandığı yıllara denk gelmesi de diğer bir neden olarak görülmüştür.^[33]

Antikçağda fallus sembolü iyi şans, cinsel sağlık, cinsel ve fiziksel güç, seks, korunma, güçlü erkeklik, dölleme, doğurganlık, üreme, dayanıklılık, cesaret, başarı, zafer, sağlıklı eş ve çocuk, maddi bolluk, bereket ve verimlilik ile ilişkilendirilmiştir.^[25,34] İnsanlar minyatür fallus objeleri uğursuzluğa, kötülüğe ve kötü gözlemlere karşı birer nazarlık veya muska olarak boyunlarına asmışlardır. Fallus muskalarının sihirli bir güç taşıdığına inanılmıştır.^[6,28,35] İnsanoğlunun, üreme gücünün temsilcisi erkek cinsel organına tapınma olarak ifade edilen fallik inanç zamanla bir fallik kültürün doğmasına neden olmuştur. Bu fallik kültür antik dünyada ithifallik tanrı, yarı tanrı ve aktörlerde vücut bulmuş ve onların himayesinde geniş coğrafyalara ulaşmıştır. İnsanlar bu tanrı, yarı tanrı ve kahramanlara inanmışlar, itibar etmişler, cinsellik, üreme ve bereket ile ilgili sorunlarında kendilerinden yardım talep etmişlerdir.^[36]

İtifallik tanrı, yarı tanrı ve kahramanların antikçağ anlatımlarında tasvir edilen, başta açıkta duran erekte penisleri olmak üzere diğer fiziki özelliklerinin günümüze ulaşan fresklerde, mozaiklerde, seramik kaplarda, heykellerde, figürlerde ve sikkelerde aynen yansıtıldığı görülmüştür (Şekil 1–10). Erekte penislerinin ifade ettiği üzere cinsellik, üreme ve bereket ile ilişkilendirilen bu mitolojik aktörler insanların sorunlarında veya sıkıntılarında başvurdukları temel adresler olmuştur.

Antik dönemde cinsellik, erkeklik, cinsel güç, seks, dölleme, doğurganlık, üreme, bereket ve verimlilikle ilişkilendirilen penis ve onun erekte hali olan fallus, erkek cinsel organına tapınma olarak ifade edilen bir fallik inanç ve fallik kültürün doğmasına neden olmuştur. Sembolü penis-fallus olan bu mitolojik tanrı ve kahramanlar da geniş bir coğrafyada cinsellik, üreme ve bereket ile ilişkili fallik inanç temsilcileri olmuşlar, resimlerde, rölyeflerde, fresklerde, mozaiklerde, seramik kaplarda, heykellerde, figürlerde ve antik paralarda tasvir edilmişlerdir. Günümüze ulaşan bu eserler onların, efsanelerinin ve kültürlerinin arkeolojik kanıtlarını

oluşturmuştur. İthifallik tanrı ve kahramanlarına olan tapınımla ile sadece erkek cinselliği ve üreme ile ilgili değil, tüm evrende verim ve bereketin artacağına inanılmıştır.

Tanrı Priapos'un erekte ve büyük penisi tıp literatüründeki priapizm teriminin mitolojik kaynağı olmuştur. Tanrının penisinin priapizmde olduğu gibi devamlı ereksiyon halinde olması, onun isim babası olmasını sağlamıştır.

Hakem Değerlendirmesi

Dış bağımsız

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek

Herhangi bir mali destek alınmamıştır.

Peer-review

Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest

No conflict of interest was declared by the authors.

Financial Disclosure

No financial disclosure was received.

KAYNAKLAR

1. Oberhelman SM. Dreams, Healing and Medicine in Greece: From Antiquity to the Present. Surrey and Burlington, VT: Ashgate; 2013. p.8–30.
2. Oberhelman SM. Anatomical Votive Reliefs as Evidence for Specialization at Healing Sanctuaries in the Ancient Mediterranean World. *Athens J Health* 2014;1:47–62. [CrossRef]
3. Güner E, Şeker KG, Özdemir O. Understanding the genital diseases of Ancient Anatolia in the light of the inscribed male genital offerings presented to gods. *Türk J Urol* 2019;45:384–8. [CrossRef]
4. Mattelaer JJ. The Phallus in Art and Culture. Arnhem: Historical Committee of the European Association of Urology; 2003. pp.8, 12, 26–28.
5. Rempelakos L, Tsiamis C, Poulakou-Rebelakou E. Penile representations in ancient Greek art. *Arch Esp Urol* 2013;66:911–6.
6. Johns C. Sex or Symbol? Erotic Images of Greece and Rome. London: The British Museum Press; 1982. p.52–55, 61–75, 80–81.
7. Yücel Ç. Dionysos Bayramları ve Şenlikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (SUSBID)* 2015;4:151–64. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/160456>
8. Csapo E. Riding the Phallus for Dionysus: Iconology, Ritual and Gender-Role De/Construction. *Phoenix* 1997;51:253–95. [CrossRef]
9. Goldman H. The Origin of the Greek Herm. *AJA* 1942;46:58–68. [CrossRef]
10. Burkert W. Structure and History in Greek Mythology and Ritual. Los Angeles: University of California Press; 1979. p.39, 41.
11. Sissa G, Detienne M. The Daily Life of the Greek Gods. Trans. by Lloyd J. Stanford: Stanford University Press; 2000. p.239.
12. Sarıboğa B. Antik Yunan Mitolojisinde “Pan” Karakterinin Batı Müziği Bestecileri Üzerindeki Etkisi. *Ulakbilge* 2018;6:1147–59. [CrossRef]
13. Boyana H. Arkadia Kökenli Keçi Tanrı Pan. *Ank Üniv DTCF Tarih Araş Derg* 2005;24:167–93. Erişim: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/33/265.pdf>
14. Philippe B. The Cult of Pan in Ancient Greece. Trans. Atlas K, Redfield J. Chicago: The University of Chicago Press; 1988. p.83.
15. Akşit İ. Mitoloji: Ege'nin İki Yakasının Öyküsü. Orman ve Kır Tanrıları. İstanbul: Orhan Matbaacılık; 2003. p.121.
16. Platas FD. Sex and the city: Silens and Nymphs in Ancient Greek pottery. *Eikón Imago* 2013;2:123–46. Erişim: <https://pdfs.semanticscholar.org/8cbc/e65a3f86e8b4c171df5626a90a332a6ba623.pdf>
17. Karaaziz M, Erdem Atak İ. Narsisizm ve Narsisizmle İlgili Araştırmalar Üzerine Bir Gözden Geçirme. *Nesne* 2013;1:44–59. [CrossRef]
18. Sommerstein A. Greek Drama and Dramatists. London: Taylor & Francis e-Library Press; 2004. p.151.
19. Storey IC, Allan A. A Guide to Ancient Greek Drama. Malden: Blackwell Publishing; 2005. p.181, 221.
20. Smith W. Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology. Boston: Little, Brown, and Company; 1867.
21. Rosen RM. Plato Comicus and the Evolution of Greek Comedy. *Classical Studies*. University of Pennsylvania: Pen Libraries Press; 1995. p.1–22.
22. Pinch G. Handbook Of Egyptian Mythology. California: ABC-CLIO Press; 2002. p.11, 97, 101.
23. Hackin J, Huart C, Linossier R, de Wilman-Grabowska H, Marchal C-H, Maspero H, Eliseev S. *Asiatic Mythology: A Detailed Description and Explanation of the Mythologies of All the Great Nations of Asia*. New Delhi: Asian Educational Services; 1994. p.220.
24. Kaya K. Hint Mitolojisi Sözlüğü. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları; 1997. p.177.
25. O'Connor EM. *Symbolum Salacitatis: A Study of the God Priapus as a Literary Character*. Frankfurt: Verlag Peter Lang; 1989. p.16.
26. Boyana H. Priapos Kültü. *Ank Üniv DTCF Tarih Araş Derg* 2004;22:31–44. Erişim: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/18/32/233.pdf>
27. Walter L. Strabo: On the Troad. Cambridge: Cambridge University Press; 1923. p.74–5.
28. Richlin A. The Garden of Priapus: Sexuality and Aggression in Roman Humor. New Haven: Yale University Press; 1983. p.125.
29. McLeish K, editor. *Bloomsbury Dictionary of Myth: “Priapus”*. Bloomsbury: Bloomsbury Publishing; 1996.
30. Eland IA, van der Lei J, Stricker BH, Sturkenboom MJ. Incidence of priapism in the general population. *Urology* 2001;57:970–2. [CrossRef]
31. Papadopoulos I, Kelâmi A. Priapus and priapism. From mythology to medicine. *Urology* 1988;32:385–6. [CrossRef]
32. Pautler SE, Brock GB. Priapism. From Priapus to the present time. *Urol Clin North Am* 2001;28:391–403. [CrossRef]
33. Marx F. 1097: Galen of Pergamum (129–216 AD) On Erection and Priapism: (Patho-) Physiology and Case Reports. *J Urol* 2013;189(Suppl 4):e450. [CrossRef]
34. Diodorus Siculus. *Library of History, III: Books IV (continued) 59–VIII*. Transl. by Oldfather CH. Loeb Classical Library 340. Cambridge, MA. Harvard University Press; 1939.
35. Boardman J. The Phallos-Bird in Archaic and Classical Greek Art. *Revue Archaeologique* 1992(Fasc 2):227–43.
36. Moser C. Naked Power. The Phallus as an Apotropaic Symbol in the Images and Texts of Roman Italy. Chapter 2: Priapus: Origins, Cult and Roles. University of Pennsylvania: Pen Libraries Press; 2006. pp.27–41.